

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

KAHAR

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Özgür Ulaş ERDEM

İSTANBUL, 2021

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI
SİNEMA-TV SANAT DALI

KAHAR

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Özgür Ulaş ERDEM

Öğrenci No

17550700010

Orcid

0000-0001-8167-2201

Danışman

Prof. Bülent VARDAR

İSTANBUL, 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "**KAHAR**" adlı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlanılan eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini, çalışmamın içinde kullandıkları kısımlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 16.07.2021

Özgür Ulaş ERDEM

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

16.03/2021

Enstitümüz *Sinema-Tv.* Anasanat Dalı *Sinema-Tv.* Programı Yüksek Lisans öğrencilerinden 17550700010 numaralı *Özgür Ulaş ERDEM*'in "Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği "*Kahar*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 30/03/2021 tarih ve 2021/10 sayılı toplantısında seçilen ve On-Line toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile Microsoft Teams programı aracılığıyla on-line olarak aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "*OYBİRLİĞİ*" ile "*KABUL*" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Bü*** VA***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Öz** GÜ*** AT**
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Ni*** ÇA*** KA***
(Marmara Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Özgür Ulaş ERDEM
Danışmanı : Prof. Bülent VARDAR
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2021
Alanı : Sinema-Tv
Anahtar Kelimeler : Göç, Mülteci, Kırsal Yaşam, Hayvancılık

ÖZ

KAHAR

Kahar isimli belgesel filmde son yıllarda hızla artan mülteci olgusu Afgan Kahar'ın hayatı üzerinden ele alınmıştır. Bu bağlamda Afganistan'dan Türkiye'ye göç eden Kahar'ın Türkiye'de sürdüğü hayat belgelenecek, Türkiye'ye gelmeden önce Afganistan'daki durumu, orayı terk etme nedenleri, göç yolculuğu ve Türkiye'deki hayatına gözlemcilik yapılmıştır.

Name and Surname : Özgür Ulaş ERDEM
Supervisor : Prof. Dr. Bülent VARDAR
Degree and Date : Master, 2021
Major : Cinema-Tv
Key Words : Immigration, Refugee, Rural Life, Animal Husbandry

ABSTRACT

KAHAR

In this documentary is discussed the phenomenon of refugees which has increased rapidly in recent years. In this context, A part of Life of Kahar who immigrate from Afghanistan to Turkey has been filmed. Film was touched on Kahar's situation in Afghanistan before immigrate to Turkey, immigration reasons', journey of immigration and his life in Turkey.

İÇİNDEKİLER

ÖZ

ABSTRACT

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ..... ii

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ OLGUSU VE MÜLTECİLERİN DURUMUNA GENEL BAKIŞ

1.1. Afganistan'dan Göçün Nedenleri 5

1.2. Afganistan'daki Çatışmaların Sosyo-kültürel ve Gündelik Hayata Etkisi 6

1.3. Afgan Gençleri Göçe Zorlayan Sebepler 6

İKİNCİ BÖLÜM

GÖÇ ARAŞTIRMASINDA ÖRNEK MEKAN VE ŞAHIS: SİLİVRİ

DANAMANDIRA KÖYÜ VE KAHAR

2.1. İstanbul/Silivri 8

2.2. Silivri İlçesi Danamandıra Köyü 9

2.3. Afgan Göçmen Kahar 9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİM SÜRECİ

3.1. Sinopsis 10

3.2. Senaryo 10

3.3. Kahar Belgeseli Akış Planı 14

3.4. Kamera Malzemeleri 15

3.5. Ses Malzemeleri 15

3.6. Çekim Sonrası/Kurgu 15

3.7. Filmin Künyesi 16

3.8. Kamera Arkasından Fotoğraflar 17

SONUÇ 20

KAYNAKÇA 22

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

	Sayfa No:
Fotoğraf 1: Mandıra Sahnesi – Kahar çekim esnasında	18
Fotoğraf 2: Kahar'ın kaldığı odada röportaj esnasında	19
Fotoğraf 3: Mandıradaki ahırın önünde oyuncularla çekimlere dair anı	20

GİRİŞ

Dünya üzerinde en uzun yürüeyebilen canlılar sıralamasında günde ortalama kırk kilometre mesafe alabilme kapasitesiyle insan için göç garip bir olgu olmasa gerek. Avcı-toplayıcı dönemlerde doğaya daha bağımlı olan insanın, değişen mevsim koşulları ile birlikte bulunduğu yeri değiştirme zarurieti nedeniyle göç etmesi son derece olağandı. Bununla insan bilincinin evrilmesiyle birlikte ortaya çıkan alet kullanma ve bu süreçteki ilerleme insanın doğadaki diğer canlıları hakimiyeti altına almasını sağladı. Bunun getirisi tarımın ortaya çıkışı ve tarımla birlikte ortaya çıkan yerleşik hayat ile birlikte insan, sürekli göç etme olgusundan uzaklaşmaya başladı. Tarımın gelişip toprak sahibi olmanın kıymete binmesi insanlığı alet kullanabilme ile başladığı yerleşik hayat sürecini on sekizinci yüzyılda aletleri seri olarak imal edilebildiğı, doğanın güçlerini zaptedebildiğı sanayileşme sürecine kadar taşıdı. İnsanın sanayileşme ile göçten iyice uzaklaştığı noktada yerleşik hayat insana felsefe ve sanat gibi geliştirdiğı alanlarda en yetkin eserlerini çoktan verdimiş; davranışta, tavırda bir hominidin ulaştığı en yüksek eylemsellik ve zarafet on yedinci yüzyılda merkez Avrupa'da çoktan yaşanmıştı. Bu gelişmeler insanı göç olgusundan iyice uzaklaştırmış, savaş, felaketler, baskı olmadığı sürece insan göç etmez hale gelmişti. Sanayileşmenin getirdiğı ivme insana nesnel olgularda çığır açtırdı ve günümüzde yaşanan dijital süreç ile göç etme olgusu insan zihinlerinde acınası olarak algılanmaya başladı. Günümüzde insan medeniyeti son raddede bu durumda olsa da zaman her insan ve toplum için aynı akmamaktadır. Şimdilerde de dünyanın kimi yerlerinde çoktan esamesi bile okunmayan temalar, Ortadoęu ve Asya'da hâlâ yaşanmaya devam etmektedir. Bu bölgelerde yaşanan savaşlar hala kıtlığa, verimsizliğe yol açıp insanı göçe itmeye devam etmektedir.

Kahar, Afganistan'daki köktenci kuvvetler ile anamalcı ve yayılmacı uluslararası kuvvetlerin desteklediğı diğer cephe arasındaki güç savaşından etkilenmiş 12 yaşında genç bir adam. Savaştan dolayı geçimin oldukça zorlaştığı topraklarından 4 kişilik ailesinin geçimini sağlamak için ülkemize göç etmiş ve burada çobanlık yapmakta. Ülkemiz genelinde yaşlılarına çocuk sıfatı verilip onlardan beklenen ciddiyetsiz, çocuksu bir yaklaşım olurken, Kahar ana akımın alışık olduğunun tam tersine 12 yaşında kendisi dışında 4 kişinin sorumluluğunu almış durumda. Nasıl ki zaman her insan, toplum için aynı akmyorsa, gerçeklik de aynı mekânı paylaşan aynı yaştakiler için dahi farklı şekilde oluşabiliyor, aynı yaştaki insanlar daha erkenden farklı sıfatlar alabiliyorlar.

Bu tez çalışmasında Kahar'ın ülkemizde geçirdiği hayat gözlemlenip, görsel olarak kayıt altına alınarak, göç yolculuğunun hikayesi, fikirleri, beklentileri ve umutları kendi ağzından dinlenmiş: akranlarından farklı yaşam öyküsüne ışık tutulması hedeflenmiştir.

Amaç ve Hedefler

Bu tez çalışmasında göç teması ele alınarak, göçün sebeplerinden savaşın yoğun dönüştürücü etkisinin sonucunu yaşayan Kahar'ın hayatına ışık tutularak, alışıldık 12 yaş insanı algısı kırılması amaçlanıp, savaşın sebep olduğu alışık olunandan farklı bir gerçekliğin belgelenmesi amaçlanmaktadır. Kahar'ın yaşadığı, bizler için oldukça travmatik denebilecek olaya rağmen vakur duruşu, azmi, gülen yüzü, yaşam sevinci kayıt altına alınarak başka gerçekliklerin de hayatta mevcut olduğu anlatılması hedeflenmektedir.

Kapsam ve İçerik

Bu belgeselde ele alınacak savaş ve göç olgusu, 12 yaşında Afganistan'dan Türkiye'ye, İstanbul'a göç eden Kahar'ın çalıştığı alan, gün içinde yaptıkları nesnel bir şekilde görsel ve işitsel olarak kayıt altına alınacak olup, kendi ağzından hayat hikayesi izleyiciye aktarılacaktır.

Çalışma Yöntemi ve Planı

Belgesel çekimi için seçilen 12 yaşındaki Kahar'ın koşulları göz önünde bulundurularak 3 günlük çekim süreci öngörülmüştür. Kahar'ın göç etmeden önceki hayatı, ruh hali, beklentileri ve umutları kendi beyanı ile kayıt altına alınmıştır. Ayrıca hayvancılıkla uğraştığı günlük hayatı onunla vakit geçirilerek görselleştirilecektir. Gerçekliğin bozulmaması adına çekimlerin doğal ışıktan faydalanılarak yapılması düşünülmüştür. Ses kaydı için uzaktan shotgun mikrofona kullanılması planlanmaktadır. Mekân olarak İstanbul Çatalca'daki Kahar'ın çalıştığı mandıra kullanılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ OLGUSU VE MÜLTECİLERİN DURUMUNA GENEL BAKIŞ

Beşerî ve doğal unsurlar sebebiyle insanın coğrafi olarak yer değiştirmesi göç olarak tanımlanır. Göç uluslararası sınırları aşmak şeklinde olabileceği gibi, bir ulusun içinde de gerçekleşebilir. Göçün türü daimî veya geçici, gönüllü veya zaruri, ulusal veya uluslararası, tekil ya da kolektif olabileceği gibi sığınmacılar, sürgünler, ekonomik göçmen gibi her türlü demografik değişim de göç kavramının içinde kendisine yer bulur. Gönüllü veya zaruri, insanlar doğdukları toprakları geride bırakmakta, kendi ulusunun toprakları içinde veya farklı bir ülkede yaşamlarını sürdürmeye devam etmektedirler. İnsan ya da insan toplulukları göç nihayetinde sadece mekânlarını değiştirmekle kalmazlar, aynı zamanda kültürlerini, alışkanlıklarını, yaşam biçimlerini, sosyal anlayışlarını beraberlerinde götürürler. Böylelikle göç ettikleri yerde de sosyal, ekonomik, kültürel değişimleri beraberlerinde götürürler. Böylelikle göç ettikleri yerde de sosyal, ekonomik, kültürel değişimlere yol açarlar.¹

Göç kavramının tanımı, nedenleri ve sonuçları yüzyıllar içinde değişmiş olup 20. Yüzyılın ortalarından sonra artan küreselleşme ile birlikte göçün yol açtığı sorunlar giderek büyümüş, son yıllarda göçmenler devletler tarafından önemli bir tehdit olarak algılanmaya başlanmıştır. 11 Eylül saldırıları ile başlayan terörün kıtaları aşan gücü batılılara artık kendi topraklarında dahi huzur bulamayacağını göstermiş, buna mukabil batılı devletler terör ile birebir kaynağında savaşmayı tercih etmiş, teröre destek verdiğini düşündüğü liderleri alaşağı etmiş, ettirmiş, bunun sonucu ortaya çıkan otorite boşluğu, El Kaide gibi büyük terör örgütlerine fırsat doğurmuş, zamanla militanlar yeni gruplar oluşturarak “İşid”, “Boko Haram” gibi aşırılıkçı örgütlerin hayat bulmasına sebebiyet vermiştir. Bunlarla mücadele için yine müdahalede bulunan batılı devletler, bu bölgelerde huzur bırakmamış bu toprakları ekonomik olarak verimsiz, güvenlik olarak riskli hale getirmiştir.

Saddam Hüseyin’i Irak’ta devirdiğinde olanlardan ibret almayan batılı devletler, buna farklı coğrafyalara yönelik müdahaleleri de ekleyerek, karışıklıklar çıkararak göçün daha da artmasına dolaylı yollardan sebep olmuşlardır. Daha iyi bir hayat peşinde olan mülteciler bu karışıklıkların olduğu ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru yer değiştirmeye başlamışlardır. Karışıklık çıkardığı ülkelere kendi topraklarına gelen göçmenlere verilen cevap ise Frontex aracılığıyla olmuştur.

¹ Adıgüzel, Y. (2016), Göç Sosyolojisi, Ankara: Nobel Yayıncılık

Frontex; Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin komşularıyla olan sınırlarının güvenliğini sağlanması, ulusal sınır muhafızları arasında iş birliği yapılması ve göçlere karşı sınırları korumaya yönelik stratejilerin geliştirilmesi amacıyla Avrupa Birliği ülkeleri tarafından oluşturulmuş bir kurumdur.² Avrupa Birliği ülkelerinin gündemini meşgul eden uluslararası göç ve göçmenlerin durumu, coğrafi ve stratejik konumu itibarıyla bir geçiş alanı olan Türkiye'de çok önemsenmeyip, romantik aksiyonlarla çözüme ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Halbuki uluslararası göç, kontrol edilmeden vuku bulduğunda göç edilen ülkelerde göçmen korkusu, yabancı düşmanlığı, aşırılıkçı sağ siyasi örgütlerin parlamentolarda yer bulması, etnik şiddet gibi tehditlere dönüşebilmekte; sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarda yıkıcı etkilere yol açıp, medeni gelişmişlikte geri yönlü dönüşümlere yol açabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin göçmenlerle ilgili kanuni çerçevesini yansıtan, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda göçle ilgili; yabancıların, yasal biçimde ülkeye girişini, ülkede kalışını ve ülkeden çıkışını tanımlayan; düzenli göç ile yabancıların yasa dışı biçimlerle ülkeye girişini, ülkeden çıkışını ve ülkede bulunış biçimini, izinsiz çalışmayı, düzensiz göçü ve uluslararası korumayı içeren hukuki tanımlar yer almakta ve kanun aracılığıyla bunların yasal çerçevelerini de çizmektedir.

Tez projesinin konusunu oluşturan Afganistan'dan Türkiye'ye gelen Kahar'ın durumu ise göç kavramlarından düzensiz göç ve mülteci kavramlarıyla ifade edilmektedir. Düzenli göç kavramı, çalışma maksadı veya eğitim almak amacıyla yasal yöntemlerle hedeflenen ve ülkeye ulaşan bireylerin eylemlerini tanımlar.

Düzensiz göç kavramı ise yasa dışı yöntemlerle, hususi bir amaçları olmadan vatandaşı oldukları ülkelere yola çıkıp, ulaşılması hedeflenen ülkeye giden göçmenler için kullanılmaktadır. Mülteci kavramı ise çatışma, savaş öncelikli olmak kaydıyla, buna benzer şiddete dayalı sebeplerle yaşadığı ülkeyi terk etmek zorunda kalan kişileri tanımlar.³

Mülteciler yıkıcı neticelere sebep olan olaylar sonucunda yerlerinden edilmiş ve uluslararası koruma talebinde bulunmaktadırlar. Birleşmiş Milletler Cenevre Sözleşmesi, "Döndüğünde zulüm göreceği korkusu taşıyan ve bu nedenle ülkesine geri dönmek istemeyen kişiler"⁴ diyerek, mültecilerin durumuna ayrıca yer vermiştir.

² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Frontex>

³ Uluslararası Göç Örgütü, Göç Terimleri Sözlüğü, Cenevre 2014.

⁴ 1951 tarihli Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukukî Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi.

1.1. Afganistan'dan Göçün Nedenleri

Afganistan uzun yıllardır savaş ve çatışmalara maruz kalmakla birlikte kendine özgü bir göç geleneğine sahiptir. Uzun yıllar boyunca siyasi anlamda dağıntık aşiretler ve farklı etnik kökenlerden insan topluluklarına sahip olmuş göçebe-çoban toplumu geçmişi vardır. Buradaki insan toplulukları için eskiden beri ülkenin sarp coğrafyasında göç etmek yaşamın sıradan bir parçası olmuştur. Afganistan, eski çağlarda Makedon imparator, Helenizm'in kurucusu Büyük İskender, Moğol hükümdar Cengiz Han ve soyları Timur, Babür Şah gibi dünyaya hükmetmeye çalışmış mutlak otorite sahibi yöneticiler tarafından işgale uğramıştır. Günümüze gelindiğinde ise; 1970'lere kadar üçyüz yıldan uzun bir zaman monarşi ile yönetilmiştir.⁵ Uzun süren monarşik yönetimin ardından, ortaya çıkan gerilimler ve emperyal güçlerin etkisiyle Afganistan'da 1978 yılında SSCB'nin destek verdiği bir askeri darbe meydana gelmiştir. Afganistan'da günümüzde de devam eden, buradan dünyaya yönelen göç hareketlerinin kaynağını bu askeri darbe oluşturmuş, çatışmalar, karışıklıklar ve sonu gelmeyen savaşlarla dolu bir süreci başlatmıştır (Barfield, 2010). Afganistan Sovyetler tarafından işgal edilmiş ve bu işgal, diğer emperyalist devletlerin müdahalelerini de getiren çatışmalara sebep olmuştur. SSCB'nin 1989 yılında dağılmasının ve Afganistan'daki mücadelesini bırakmasının ardından ülkede iç savaş başlamıştır. Hiçbir gücün üstünlük sağlayamadığı bu iç savaşın ardından Taliban güçleri, 2000'li yıllara doğru, baskıcı ve kanlı yollarla Afganistan'da iktidarı ele geçirmiştir. Bu olay, SSCB'nin işgalinden sonraki süreçte başlayan göç dalgasının tekrardan yoğun şekilde çoğalmasına, artmasına yol açmıştır.

Dünya Ticaret Merkezine yapılan 11 Eylül saldırılarının ardından 2001'de ABD müdahalesini izleyen, günümüze kadar da süren bu zaman diliminde barış sağlanamamış ve çatışmalar daha yoğunlaşarak çoğalmıştır. Yaklaşık 40 yıl süren bu çatışmalar ve savaşla dolu zaman dilimini yakın tarihin en çok bilinen göç dalgalarından biri olan Afgan göçüne sebebiyet vermiştir.⁶

BMMYK'ya (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) göre 2018 itibarıyla "Asya kökenliler arasında Afganlar en uzun süreli, büyük mültecileri oluşturmuş ve dünyada bulunan ikinci en büyük mülteci topluluğunu oluşturmuşlardır"⁷

⁵ Barfield, T. J. (2010). Afghanistan: A Cultural and Political History. Princeton: Princeton

⁶ Rasanayagam, A. (2003). Afghanistan: A Modern History. Londra: I. B. Tauris.

⁷ Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), Mülteci ve Göçmen Raporu, 2016.

1.2. Afganistan'daki Çatışmaların Sosyo-kültürel ve Gündelik Hayata Etkisi

SSCB'nin 1970'lerin sonundaki müdahalesi ve işgalinden bu yana Afganistan'daki hayat, çatışmalar, savaş ve güvenlik eksikliğinin etkisiyle sürmektedir. Eğitim hayatı, ölümler, evlilikler gibi toplumsal olgular savaşın etkisiyle sürdürülmeye çalışılmaktadır. Sosyo-ekonomik hayat, etnik ayrımlar, sınıfsal çatışmalar sonu gelmeyen savaşla birlikte sürdürülmektedir. Kültürel motifler dahi savaş ve çatışmaların izlerini taşımaktadır. Bu şekliyle zemine yayılan, Afganistan'nın siyasi hayatını, ekonomisini, kültürünü ve ülkedeki gündelik hayatı biçimlendiren devamlı savaş hali, ülke topraklarının dışına göçü Afganistan'ın sosyal ve kültürel yaşamının bir unsuru durumuna getirmiştir. Afganistan'daki göç, şiddet ve savaş kaynaklı zaruri göç kategorisinde değerlendirilmektedir. Geçmişten günümüze savaş, çatışma, işgal ve terör uzun yıllardan bu yana devam ettiği için, zaruri göç artık anlık ve plansız bir şekilde çatışmalardan kaçmaktan ziyade, gündelik hayatın bir parçası olmuştur.⁸ Tez konusu göç ve mülteciler konusunun sembolü olan 12 yaşındaki Kahar'ın hayatı buna örnek teşkil etmektedir. Kahar'ın beyanına göre ergenliğe gelen erkek çocukları Taliban kuvvetleri tarafından zapt edilip ya kendilerine militan olarak katılmaları bekleniyor ya da fidye karşılığı ailesine geri veriliyor. Eğer ailenin fidyeyi ödeyebilecek durumu yoksa öldürülüyor. Bunu bilen yerel halk adeta bir erginleşme ritüeli gibi ergenliğe adım atmadan, erkek çocuklarını ülke dışına göndermek zorunda kalıyor. Projenin konusu olan Kahar da bu Afgan gençlerinden biridir.

1.3. Afgan Gençleri Göçe Zorlayan Sebepler

Afgan göçmen genç Kahar için vatani bir yandan geride bıraktıkları ailelerinin yaşadığı anavatanı, bir diğer yandan ise yaşanamamış ve ekonomik sebeplerle göç kararı alınarak geride bırakmak zorunda kaldığı çocukluğunun mekânı, geleceğe yönelik ise başlık parası karşılığı evlenmeyi planladıkları kadınlar için dönmeyi düşündüğü topraklardır. Afganistan'ın savaşlar ve çatışmalarla geçen tarihi, Kahar gibi gençlerin göç deneyimlerini şekillendirmiştir. Kahar'ın, Afganistan'dan bahsederken en çok tekrarladığı başlıklar, uzun zamandır süre gelen savaş sonucu ortaya çıkmış işsizlik, emeğinin karşılığı alamamak, daimî yoksulluk, etnik çatışmalar ve bunların sebep olduğu göçlerdir. Kahar, göç etme hususunda edilgen değildir. Aksine kendi isteğiyle

⁸ Monsutti, A. (2007). Migration as a Rite of Passage: Young Afghans Building Masculinity and Adulthood in Iran. *Iranian Studies*, 40(2), 167-185.

yola çıkmıştır. Kendinden küçük bir kardeşi savaşta ölmüş, babası hastalıktan dolayı ailesine bakamaz haldedir. Bu gerekliliklerden dolayı Kahar, ailesinin geçimini sağlamak adına göç etmeye kendi karar vermiştir. Afganistan'da Yaşadığı Faryap şehrinden yürüyerek yola çıkarak İran sınırına ulaşmış, İran'da 3 ay meyve halinde çalışmış, ardından emeğinin karşılığını alamamasından dolayı Türkiye'ye göç etmeye karar vermiş. Yine yürüyerek Türkiye sınırına ulaşmış ve Türkiye sınırından şu anda çalışmakta olduğu mandıraya yine yürüyerek ulaşmıştır. Kahar için göç anlık bir karar, vatanından kaçış ya da maceralı bir yolculuk değil, farklı bir şeydir. Göç, Afgan çocuklar için birden beliren ve tüm yaşamlarını yeniden düzenlemelerini gerektiren bir seçenek değildir. Göç, sürekli savaş koşullarının hüküm sürdüğü coğrafyada doğmuş bireyler için hayatta kalma mücadelesinin bir yöntemi, bir zaruriyettir. Kahar için göç etmek, daha önce sayısız kere denenmiş bir hayatta kalma yöntemini tekrarlamaktır. Kahar'ı, Çatalcadaki mandıraya getiren ve belgeselde görülen diğer kişi Azim de 11 yaşında ergenliğe girmesiyle birlikte Afganistan'dan çıkıp göç yolculuğuna başlamış ve 14 yıldır ülkesinden uzakta, evlenebilmek için başlık parası biriktirmekte. Afgan gençler savaşın pasif mağdurları olmaktan öte, savaşın gölgesinde bir hayat kurmaya, yaşam mücadelesinde aktif, kararlarını kendi alan, göçün deneyimine sahip olan bireylerdir. Afgan gençler çocukluklarını yaşamaktan uzak, ergenlikten itibaren yetişkin erkeklerin dünyasının bir parçası olmak zorunda kalmışlardır.

İKİNCİ BÖLÜM

GÖÇ ARAŞTIRMASINDA ÖRNEK MEKAN VE ŞAHIS: SİLİVRİ DANAMANDIRA KÖYÜ VE KAHAR

2.1. İstanbul/Silivri

Batısında Tekirdağ vilayetinin ilçeleri Çorlu ve Marmara Ereğlisi, doğusunda ise İstanbul vilayetine bağlı Büyükçekmece ilçesi, kuzeyinde yine İstanbul vilayetine bağlı Çatalca ilçesi, kuzeybatısında da Tekirdağ vilayetine bağlı Çerkezköy ilçesi, güneyinde ise Marmara Denizi yer alır. Marmara Denizi'ne olan kıyı uzunluğu yaklaşık 45 kilometre olan ilçenin yüzölçümü tarım arazileriyle birlikte 860 km²'dir. 18 mahalle ve 8 beldeyi içinde bulunduran ilçenin merkezi 7 mahalleye ayrılmıştır. Beldeleri: Büyük Çavuşlu, Celaliye, Çanta, Değirmenköy, Gümüşyaka, Kavaklı, Ortaköy'dür. Köylerin isimleri; Akören, Alipaşa, Bekirli, Beyciler, Çayırdere, Çeltik, Danamandıra, Fener, Gazitepe, Kadıköy, Küçük Kılıçlı, Büyük Kılıçlı, Kurfalı, Sayalar, Seymen, Küçük Sinekli, Büyük Sinekli, Yolçatı'dır. İlçe genelde eğimsiz alanlardan oluşmaktadır. Silivri'nin yer aldığı bölgedeki topoğrafya, dalgalı düzlükler şeklindedir. Topoğrafya; güneydeki deniz kıyısından başlayıp, kuzeye doğru hafif eğimle yükselmektedir. Silivri'de yüksek dağlar yer almamaktadır. İlçe sınırlarındaki akarsular ise Boğluca, Çanta, Gelevri, Karılar, Kova, Tuzla dereleri gibi küçük dere ve çaylar bulunmaktadır.

Silivri günümüzde yoğurt festivali gibi örneklerle hayvancılığın gelişmiş olduğu önemli bir süt ürünleri ve tarım merkezi olarak anılmaktadır. Bu durum Silivri'nin kendine has bazı özellikleri olmasından kaynaklanmaktadır. Bölgede yer alan meralar ve sulak alanlar hayvancılığın ve tarımın yapılabilmesi için uygun koşulları oluşturmaktadır.

1970'lere değin birçok yerde bağ olmasına rağmen, günümüzde üzüm yetiştiriciliği yok denecek kadar azdır. Bağcılığın yok olmasının en önemli sebebi, bölgedeki Rumların göç etmiş olmasıdır. Sebze yetiştiriciliğinin de giderek azaldığı Silivri'de, karpuz çokça yetiştirilmektedir. Az miktarda yapılan arıcılıkla birlikte, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği de günümüzde iyice azalmış durumdadır.

Çoğunlukla koyun, inek, sığır yetiştirilen ilçede manda yetiştiriciliği Danamandıra köyünde az da olsa devam etmektedir.⁹

⁹ <https://tr.wikipedia.org/wiki/Silivri>

2.2. Silivri İlçesi Danamandıra Köyü

İstanbul şehir merkezine 97 km, Silivri'ye 33 km mesafededir. Silivri Danamandıra köyü, Osmanlı padişahı 2. Abdülhamit zamanında Bulgaristan'ın Razgrat şehrinin Popova Kasabasının Karsan Mahallesinden 1877 – 1878 Osmanlı Rus Savaşı sonucunda göç ederek Trakya'ya gelen kişilerden oluşmaktadır. Bu insanlara ilk yerleşim yeri olarak Çerkezköy ve Ramis bölgesi gösterilmiş, sonrasında geçici olarak bir yıl Fırtına Çiftliğinde zaman geçirmişlerdir. 1882 yılında bugünkü Silivri Danamandıra köyüne, Osmanlı padişahı 2. Abdülhamit'in izni suretiyle yerleşmişlerdir. Köyde ekonomik faaliyet olarak sebze yetiştiriciliği, orman köyü olması itibariyle odunculuk ve hayvancılık yapılmaktadır. Köyde özellikle manda yetiştiriciliği yapılmakta olup manda sütünden süt ürünleri imal eden “Oba Süt Ürünleri” ve Ahmet Ural” isimli iki firma bulunmaktadır.¹⁰

2.3. Afgan Göçmen Kahar

Afganistan'ın Faryap kentinde doğmuş olan Kahar, 12 yaşındadır. Afganistan'da tarlalarda çalışmış, odun kesip pazarda satmış, çobanlık yapmıştır. Bununla birlikte ülkede geçimin zor olması ve ülkedeki Taliban kuvvetlerinin ergenliğe geçen gençleri zapt edip militan yapma, fidye karşılığı kaçırma, aksi taktirde öldürme tehdidi nedeniyle Kahar, yaşadığı güvenlik sorunu dolayısıyla ailesinin geçimini sağlamak amacıyla kendi rızasıyla göç yolculuğuna başlamıştır. Yaşadığı şehir Faryap'tan yürüyerek önce İran sınırına gelmiş, İran sınırını geçtikten sonra 3 ay İran'da meyve halinde çalışmış, bununla birlikte İran para biriminin değersiz oluşu, maaş ödemesindeki sıkıntılardan dolayı tekrar İran'dan Türkiye sınırına yürümüş ve Türkiye sınırından geçip yine yürüyerek 9 günde mevcut olarak çalıştığı Danamandıra köyündeki mandıraya gelmiştir.

Göç yolculuğunu yürüyerek gerçekleştirmiş, yolda zorlu hava koşullarıyla mücadele etmiş, sınırları koruyan askeri birimlerle münasebete girmiş, türlü tehlikeler atlatmıştır.

Kahar Türkiye'de çobanlık yaparak kazandığı parayı Afganistan'daki anne, baba ve 4 kardeşinden oluşan ailesine göndererek onların geçimini sağlamaktadır. Üzerine aldığı bu sorumlulukla birlikte Kahar 12 yaşında bir çocuktan ziyade yetişkin birinin bilincine ve olgunluğuna sahiptir.

¹⁰ https://tr.wikipedia.org/wiki/Danamandıra,_Silivri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİM SÜRECİ

“Kahar” Belgesel filminin çekim süreci 13-20 Mart 2021 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Çekimlerin tamamı Kahar’ın çalıştığı Silivri Danamandıra Köyü’nde yer alan mandırada gerçekleştirilmiştir. Kahar ile konu doğrultusunda yapılan röportaj ile birlikte çalışma ve yaşam alanlarından görsellerle belgesel film oluşturulmuştur.

3.1. Synopsis

Kahar Afganistan’da yaşayan 11 yaşında bir çocuktur. Afganistan’da Taliban örgütü ve merkezi yönetim ve çeşitli uluslar arasında 40 yıldan uzun süredir süren savaş, Afganistan’ı ekonomik olarak verimsizleştirmiş, güvenlik sorunları oluşturmuştur. Afganistan’da ergenliğe gelen erkek çocuklar için Taliban tarafından kaçırılıp canı karşılığında fidye istenmesi ya da kendilerine militan olmaya zorlanması tehdidi bulunmaktadır. Kahar da bu durumu yaşamamak adına diğer yaşlı erkek çocukları gibi Afganistan’dan göç etmek zorunda kalmış, kaçak yollarla Türkiye’ye gelmiş, yaklaşık 1 senedir İstanbul’da mandaların bakıldığı bir mandırada çalışmaktadır. Ayrıca Kahar gurbette kazandığı parayla Afganistan’da ekonomik zorluk yaşayan ailelerinin geçimini sağlamaktadır.

3.2. Senaryo

SAHNE 1 **KAHAR EV** **GÜN**

Kahar’ın kaldığı odasında uyanışı çekimiyle başlayan sahne ve yatağını toplaması ve odadan çıkması çekimiyle biter.

SAHNE 2 **KAHAR EV** **GÜN**

Kahar’ın kendini tanıttığı röportaj Kahar iş kıyafetlerini giymek üzere yemlerin depolandığı alana gider. Kirli iş kıyafetlerini giydiği çekimle sahne biter.

SAHNE 3 **MANDIRA DEPO** **GÜN**

Kahar’ın mandıranın deposunda iş kıyafetlerini giyer.

SAHNE 4 **MANDIRA AVLU** **GÜN**

Kahar mandıranın avlusundan saman balyalarının istiflendiği ahıra ilerler. Ahırdan bir saman balyası alır. Avludan sırtına yüklendiği saman balyasıyla geçer. Mandalara yem vermesi çekimiyle devam eder.

SAHNE 5 **KAHAR EV** **GÜN**

Kahar'ın Afganistan'dan neden geldiği, orada neler yaptığından bahsettiği röportaj girer. Röportaj üzerine süt güğümünü taşıdığı çekim insert olarak bindirilir.

SAHNE 6 **AHIR** **GÜN**

Kahar'ın süt sağma çekimleri görülür.

SAHNE 7 **MANDIRA AVLU** **GÜN**

Kahar'ın dolu süt güğümünü taşıdığı çekim görülür. Kahar'ın mandaları avludan geçirerek yalağa götürdüğü çekimler görülür.

SAHNE 8 **KÖY MEYDANI** **GÜN**

Kahar'ın köy meydanındaki yalağa mandaları götürüşü.

SAHNE 9 **KAHAR EV** **GÜN**

Kahar'ın ailesini anlattığı röportaj girer. Röportaj üzerine dutch çekim tekniği kullanılan mandaları yalakta su içirme çekimi insert olarak bindirilir.

SAHNE 10 **AHIR** **GÜN**

Kahar'ın ahırda gübre temizleme çekimleri girer.

SAHNE 11 **MANDIRA AVLU** **GÜN**

Kahar'ın gübre dolu el arabasını avludan geçirerek römorka götürdüğü çekimi görülür.

SAHNE 12 **AHIR** **GÜN**

Kahar ahırın zeminine saman yayar.

SAHNE 13 **KAHAR EV** **GÜN**

Kaharın Afganistanda'daki güvenlik sorunlarını ve neden göç ettiğinin röportajı girer.

SAHNE 14 **AHIR** **GÜN**

Kaharın yem karma makinasını çalıştırması ve yem yapma çekimleri görülür.

SAHNE 15 **KAHAR EV** **GÜN**

Kaharın çocukluk özlemlerini anlattığı röportaj girer.

SAHNE 16 **SOKAK** **GÜN**

Kaharın camiye gidiş çekimi görülür.

SAHNE 17 **CAMI** **GÜN**

Kahar'ın camiye girişi ve namaz kılması çekimleri görülür.

SAHNE 18 **KAHVEHANE** **GÜN**

Kahar'ın kahvehanede geçirdiği zaman dilimine ait çekimler görülür.

SAHNE 19 **AHIR** **GÜN**

Kahar manda yavrularını tımarlar.

SAHNE 20**KAHAR EV****GÜN**

Kahar'ın Afganistan göç yolculuğunu ve tehlikeleri anlattığı röportaj girer. Röportaj üzerine mandaları tımar ettiği ve Azimle birlikte mandıradaki arka bacağı yaralanmış ata yapılan pansuman çekimleri bindirilir.

SAHNE 21**KAHAR EV****GÜN**

Kahar ve Azim'in yemek yeme çekimleri görülür.

SAHNE 22**MANDIRA****GÜN**

Mandaların meradan dönme, ağıla girme, yemlenme çekimleri görülür.

SAHNE 23**KAHAR EV****GÜN**

Sağılan sütün depolandığı alanda Kahar'ın şişelere süt doldurma çekimleri görülür.

SAHNE 24**MANDIRA MAĞAZA****GÜN**

Kahar'ın süt doldurduğu şişeleri bakkala götürmesi, bırakması çekimleri görülür.

SAHNE 25**KAHAR EV****GÜN**

Kahar'ın mevcut durumuna ait yorumu röportajı girer.

SAHNE 26**AHIR****GÜN**

Kahar'ın Süt Sağımı esnasında bir mandanın başını okşaması çekimi girer. Ekran fade out ile kararır. Jenerik ekranda akar.

3.3. Kahar Belgeseli Akış Planı

Sahne 1 Kaharın uyanışı, yatağını toplaması. **00.29- 01.06**

Sahne 2 Kahar'ın kendini tanıtması. **01.07 – 01.12**

Sahne 3 Kahar'ın iş kıyafetlerini giymesi. **01.12 – 01.34**

Sahne 4 Kahar'ın ahırdan avluya saman balyası taşınması. **01.34- 01.56**

Sahne 5 Kahar'ın hikayesi röportajı. Üste ahır görüntüleri insert girer. **01.58 – 02.19**

Sahne 6 Kahar'ın süt sağması. **02.19 - 03.00**

Sahne 7 Kahar'ın süt güğümünü taşınması, mandaları yalağa götürmesi **03.01 – 03.21**

Sahne 8 Kahar'ın mandaları yalağa götürüşü. **03.21 – 03.32**

Sahne 9 Kahar'ın ailesini anlattığı röportaj. **03.32- 04.13**

Sahne 10 Kahar'ın gübre temizlemesi. **04.13 – 04.22**

Sahne 11 Kahar'ın el arabasını römorka götürmesi. **04.22- 04.42**

Sahne 12 Kahar'ın ahıra saman yayması. **04.42- 05.00**

Sahne 13 Kahar'ın Afganistan'dan neden göç ettiğinin röportajı **05.00 – 05.12**

Sahne 14 Kahar'ın yem hazırlaması. **05.12 – 05.48**

Sahne 15 Kahar'ın geçirdiği çocukluğuna dair röportaj. **05.48 – 05.52**

Sahne 16 Kahar'ın camiye gidişi. **05.52-06-10**

Sahne 17 Kahar'ın camiye girişi, namaz kılması. **06.10 – 06.15**

Sahne 18 Kahar'ın kahvehanede çay içmesi. **06.15 – 06.36**

Sahne 19 Manda yavrularının tımarlanması. Kahar'ın röportajı görüntü üstüne biner.

06.36 – 06-47

Sahne 20 Kahar'ın Göç hikayesini ve Türkiye'de yaptıklarını anlattığı röportaj. Röportaj üstüne atın bacağına merhem sürme görüntüleri girer. **06.47 – 07.50**

Sahne 21 Kahar'ın yemek getirmesi ve yemesi. **07.50 – 08.17**

Sahne 22 Mandaların meradan mandıraya gelişi, ağıla kapatılması. **08.17 – 08.51**

Sahne 23 Kahar'ın süt kazanından bidonlara süt doldurması. **08.51 – 09.29**

Sahne 24 Kahar'ın süt bidonlarını bakkala götürmesi. **09.29 – 09.44**

Sahne 25 Kahar'ın Geleceğe dair röportajı. **09.44 – 09.50**

Sahne 26 Kahar'ın süt saęarken hayvanlarla olan iliřkisi. **09.50 – 09.57**

Jenerik 09.57 – 11.27

3.4. Kamera Malzemeleri

Belgesel film çekimleri süresince kullanılan *çekim* malzemeleri:

- Canon EOS 5D Mark 3 DSLR Fotoğraf Makinesi
- Canon EF 24 – 105mm f/4 Lens
- Canon EF 100mm f/2.8 Macro Lens
- Canon 50mm f/1.4 Lens
- Sigma 17-35mm f/2.8-4 Lens
- Sandisk Extreme Pro CF 32GB 160MB/s
- Manfrotto 516 Head/545 Leg Tripod

3.5. Ses Malzemeleri

- Sennheiser ew 112-p g3 tipi yaka mikrofonu

3.6. Çekim Sonrası/Kurgu

Belgesel çekimlerinin bitmesinin ardından, röportajlar yazıya dökülerek kurgu işlemi tamamlanmış tamamlanmıştır. Kurgu zgr Ulaş Erdem tarafından yapılmıştır. Kurgu bir 5 günde bitirilmiştir. 137 dakikalık toplam çekim süresinden 11.22 dakikalık film oluşturulmuştur.

3.7. Filmin Künyesi

Belgesel filmin adı	: Kahar
Süre	: 11 dakika 22 saniye
Yapım	: 2021
Yazan- Yöneten	: Özgür Ulaş Erdem
Tez Danışmanı	: Prof. Bülent Vardar
Görüntü Yönetmeni	: Özgür Ulaş Erdem
Kurgu	: Özgür Ulaş Erdem

3.8. Kamera Arkasından Fotoğraflar

Fotoğraf 1: Mandıra Sahnesi -Kahar çekim esnasında

Fotoğraf 2: Kahar'ın kaldığı odada röportaj esnasında

Fotoğraf 3: Mandıradaki ahırın önünde oyuncularla çekimlere dair anı

SONUÇ

Afganistan'da süren iç savaş, dünyanın yayılcı devletlerinin de dönem dönem müdahaleleri ile 40 yıldan fazladır sürmektedir. Radikal örgüt Taliban ve merkezi hükümet arasındaki savaş yıllar içinde Afganistan'ı ekonomik olarak verimsizleştirmiş, güvenlik sorununun da baş göstermesi sebebiyle Afganlar dünyanın farklı coğrafyalarına 40 yıldan uzun bir zamandır göç etmişlerdir. Bu durum Afganistan'da bir göç kültürünün oluşmasına sebep olmuştur.

Afganistan'daki Taliban tehlikesi Afgan vatandaşlarını tehdit etmektedir. Taliban güçlerinin ergenliğe yeni girmiş erkek çocuklarını kaçırmaları ve karşılığında fidye ya da kendilerine militan olmalarını istemeleri, aksi takdirde ölümle cezalandırması, Afgan erkek çocuklarının ergenliğe girmeden göç yolculuğuna çıkarmaya mecbur bırakmaktadır. Zorlu bir göç yolculuğunun ardından başka ülkelerde çalışmaya başlayan Afgan çocuklar, kazandıkları parayı Afganistan'a göndererek ailelerinin geçimine de katkı sunmaktadırlar. Bu olgunun örneklerinden mevzubahis belgesel film projesine konu olan, İstanbul İli, Silivri İlçesi, Danamandıra Mahallesinde bir mandırada çalışan, Afganistan Faryap'tan Türkiye'ye düzensiz mülteci olarak göç eden 12 yaşındaki Kahar, çağdaş yaşlıtlarına göre bambaşka bir yaşam senaryosu sürdürmektedir. Küçük yaşında üzerine aldığı bu ağır sorumluluktan memnuniyetsiz gözükmemektedir. Afganistan'daki günlük hayatında olduğunun aksine can güvenliği tehlikesinden uzak bir ortamda, ailesine katkı sunduğunun bilinciyle azimle işini yapmaktadır. Yaşının gereği çocukça talepleri de olan Kahar, boş zaman aktivitesi olarak köy kahvesinde çay içmektedir. Zamanını ise uyanmasından uyumasına dek mandıranın ihtiyaçları için çalışmakla ve dini görevlerini yerine getirmekle geçirmektedir.

Savaş ve şiddet mağduru ülkelerin vatandaşları yaşadıkları toprakları terk ederek, zorlu göç yolculuklarıyla yaşam koşullarının daha elverişli olduğu bölgelere doğru yer değiştirmekte ve bu olgu, yaş, cinsiyet, etnik köken gözetmeden vuku bulmakla birlikte en çok mağdur olan ise savunma yetileri henüz gelişmemiş çocuk yaştaki insanlardır.

Herkesin yaşam senaryosu başka başka olsa da Kahar gibi bir örneğe rastlamak, modern zihinlerde çocuk olgusunun bilindik halini sarsmakta ve bu durum film yapmak adına uygun bir zemin oluşturmaktadır. Afganistanlı Kahar'ın Danamandıra köyünde geçirdiği zaman ve yaşamına dair yorumları tarafimca video ile belgelenerek, bu durum içindeki bir insanın yaşadıklarına diğer insanların da şahit olması için bu belgeler filmleştirilmiş ve bu film aracılığıyla Kahar ile empati kurulması hedeflenmiştir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2016), Göç Sosyolojisi, Ankara: Nobel Yayıncılık
- Barfield, T. J. (2010). Afghanistan: A Cultural and Political History. Princeton: Princeton
- Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukukî Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi 1951
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), Mülteci ve Göçmen Raporu, 2016
- Monsutti, A. (2007). Migration as a Rite of Passage: Young Afghans Building Masculinity and Adulthood in Iran. Iranian Studies, 40(2), 167-185.
- Rasanayagam, A. (2003). Afghanistan: A Modern History. Londra: I. B. Tauris.
- Uluslararası Göç Örgütü, Göç Terimleri Sözlüğü, Cenevre 2014.

İnternet kaynakları

- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (2018). Afghanistan, erişim tarihi, 10.03.2021
- <http://www.unhcr.org/afghanistan.html>, erişim tarihi, 04.03.2021
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Frontex>, erişim tarihi, 14.03.2021
- <https://tr.wikipedia.org/wiki/Silivri>, erişim tarihi, 23.03.2021
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Danamandıra,_Silivri, erişim tarihi, 23.03.2021

